

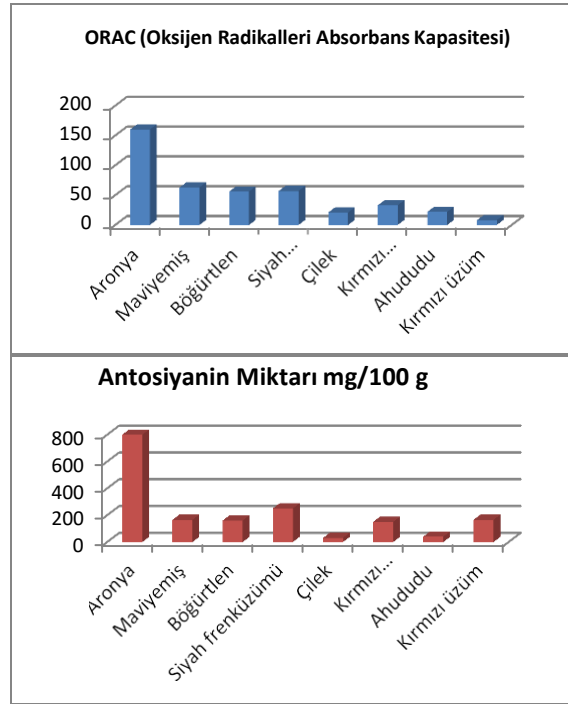
GİRİŞ

Anavatani Kuzey Amerika olan Aronya (*Aronia melanocarpa*), üzüksü bir meyve olup sağlık potansiyeli nedeniyle 1900'lü yılların başlarında Rusya'ya getirilmiş ve yetiştiriciliğine başlanmıştır. Aronya geniş bir iklim kuşağı ve toprak şartlarına adapte olabilmesi, zengin içeriği ile insan sağlığına ve beslenmesine katkısı nedeni ile "süper meyve" olarak adlandırılmaktadır.

Odunsu çok yıllık çalı formunda bir bitkidir. Çiçeklenme genellikle Mayıs ayında başlar, bu nedenle ilkbahar geç donlarından zarar görmez. Meyveler Eylül ayı ortalarında hasada gelmektedir. 4–6 hafta meyveler bozulmadan bitki üzerinde kalabilmektedir. Kendine verimlidir, tozlayıcıya ihtiyaç duymaz.

Meyvesi çok yüksek miktarda antosiyanin ve flavonoidler içermektedir. Aynı zamanda antioksidanlar, fenoller, mineraller ve vitaminler yönünden de zengindir. İçerdiği bu kimyasalların kalp hastalıkları ve kanseri önleme potansiyeli olduğu belirtilmektedir. Son yıllarda yapılan çalışmalar aronyanın ORAC (oksijen radikalleri absorbans kapasitesi) değerinin diğer ürünlerle karşılaştırıldığında oldukça yüksek olduğunu göstermiştir.

Aronya, bağışıklık sistemini güçlendirerek soğuk algınlığı ve gribal enfeksiyonlara karşı metabolizmanın direncini artırır. Beyin ve sinir sistemini besler, yaşlanma ile mücadeleye yardımcı yüksek antioksidan kapasitesine sahiptir.

EKOLOJİK İSTEKLER

İklim: 1.5–2.5 metre boylanabilen Aronya bitkisi soğuğa oldukça dayanıklıdır.-40 derece'nin altındaki soğuklara bile dayanıklıdır. Bitkilerin çiçeklenmesi için soğuklama ihtiyacı 800–1000 saat civarındadır. Geç çiçeklenmesinden dolayı ilkbahar donlarından zarar görmez. Farklı iklim ve toprak şartlarına adaptasyonu iyidir.

Toprak ve Gübreleme: Aronya çok geniş toprak tipi ve pH aralığında yetiştirilmeye uygun, çok yıllık çalı formunda üzüksü bir meyvedir. Tamamen güneş alan yerlerde ve iyi drenajlı topraklarda, optimum 6–6.5 toprak pH'sında yetişir, fakat 6–8 toprak pH'sını da tolere edebilir.

Aronya bahçesi kurulacak yerde dikimden 6 ay önce çiftlik gübresi toprağa karıştırılarak toprağın organik madde kapsamı iyileştirilmelidir. İlkbaharda dikimden önce 15–15–15 kompoze gübre yine analiz sonucuna göre verilerek toprağa ince sürüm

yapılır. İlkbaharda (Nisan sonu) amonyum sülfat 30 kg/da verilmelidir. Köklerin çok yüzlek olması nedeni ile sülfatlı gübreler tercih edilmeli, nitratlı gübreler tercih edilmemelidir. Aronya için yıllık gereken besin maddesi miktarı dekara 5 kg azot, 4.5 kg fosfor ve 10 kg potasyumdur.

ÇOĞALTMA

Tam steril ve homojen fidan üretimi için Doku kültürü ile hızlı klonal üretim tavsiye edilmektedir.

BAHÇE TESİSİ

Aronya için kaynaklarda hasat yöntemine göre farklı dikim mesafesi belirtilmiştir. Yetiştiricilik küçük alanlarda yapılacak ise dikim aralığı 1,5×3 m olmalıdır. Ticari olarak büyük alanlarda bahçeler kurulacak ise dikim mesafesi 1x4 m veya 1.5×4 m olmalıdır. Dikim sırasında kök boğazının 2–3 cm toprağa gömülmesi dip

sürgünü oluşturma açısından oldukça önemlidir.

Genel olarak 1 yaşlı fidan dikimi tavsiye edilir, dikim zamanı erken ilkbahar, Mart-Nisan aylarıdır.

Fakat son dönemde fidancılarda doku kültüründen kısa zaman önce çıkmış, 15-20 cm uzunluğunda, viyollerde, odunlaşmamış, sebze fidesi kalınlığında Aronya fideleri de dikim için satılmaktadır. Eğer bahçe tesisinde sebze fidesi formunda Aronya fideleri kullanılacak ise bunların dikim zamanı ilkbahar son donları geçtikten sonra yani Nisan ayı sonu ve Mayıs ayı başları olmalıdır. Erken dikilen bu fideler soğuktan zarar görmektedir. Viyoldeki fidenin tarlaya direk dikilmesi önerilmemektedir.

KÜLTÜREL İŞLEMLER

Sulama: Aronya suyu seven bir bitkidir. Sulama ihtiyacı, iklime, toprak yapısına ve meyve tutumuna göre değişkenlik gösterir. Sulama damlama sulama şeklinde yapılmalı ve bitkinin uzun süre susuz kalmamasına özen gösterilmelidir. Fazla sudan zarar görmez. Meyve tutumundan hasat sonuna kadar düzenli şekilde sulama yapılmalıdır. Meyve kalitesi açısından bu şarttır. Aksi takdirde meyveler küçük ve kalitesi düşük olacaktır.

Budama: Genellikle dikimden sonraki ilk 5 yıl budamaya ihtiyaç göstermez. Öncelikle kurumuş ve hastalıklı dallar kesilerek hafif bir budama yapılmalıdır.

Yabancı Otları Mücadele: Yabancı ot mücadelesi sırasında köklerin yüzlek olması nedeni ile derin toprak işlenmesi yapılmamalı, yüzlek işleme yapılmalıdır.

Bitki kökleri zarar görebilir ve bitki gelişimi geri kalır. Bu yüzden malçlama daha uygun bir yöntemdir.

HASAT VE VERİM

Hasat elle ve makine ile yapılabilir. Eylül ayının ilk yarısından itibaren meyveler hasat edilebilir. Elle salkım şeklinde hasat edilen meyveler +4°C'de 2 ay bozulmadan muhafaza edilebilir. Dikimi takip eden 2-3 yıldan itibaren verim alınır. Tam verim çağına 5 yaşında ulaşır. 5 yaşından sonra bitki başına verim 5-15 kg'dır.

İŞLEME VE DEĞERLENDİRME

Aronya hem gıda sanayisinde hem de eczacılıkta kullanılmaktadır. Ayrıca taze ve kuru meyve olarak da değerlendirilmektedir. Meyve suyu, çay, sos, reçel, marmelat, sirke, likör, şarap, sirke, dondurma vb. gibi farklı şekillerde değerlendirilmektedir. Ayrıca besinlerin renklendirilmesinde (gıda boyası) ve besin takviyesi olarak da kullanılmaktadır.

BIYOFİDAN BİTKİ DOKU KÜLTÜRÜ LABORATUVARI SAN. VE TİC. A.Ş.

ADRES: ELMALIK YOLU KOCADERELER SOK. NO:7

KAZIMIYE /YALOVA

E mail: info@biyofidan.com.tr

www.biyofidan.com.tr

GSM: 0.544.5407700 - 02

ELMALIK YOLU KOCADERELER SOK. NO:7

KAZIMIYE /YALOVA

E mail: info@biyofidan.com.tr

www.biyofidan.com.tr

GSM: 0.544.5407700 - 02

ARONYA YETİŞTİRİCİLİĞİ

